

**INTERFERENȚE LA O MARE ANIVERSARĂ –
INTERVIU CU ACAD. CONSTANTIN IONESCU-TÎRGOVIȘTE,
REALIZAT DE DR. GRIGORE BUȘOI**

*Interferences at a great anniversary – Interview with Acad.
Constantin Ionescu-Tîrgoviște, by Dr. Grigore Bușoi*

Dr. Grigore Bușoi

Sărbătorirea unei personalități de frunte reprezintă o deschidere a Marelui Timp Comun, care facilitează comunicarea ființei elogiata, a valorilor create și propulsate de ea pe perioada de timp urzită în regim propriu. În acest fel, sărbătorirea înseamnă nu numai o destindere permisivă întru receptare, ci și recrearea unei atmosfere potente care facilitează o adevărată cosmogonie valorică în cadrul sistemului social. Acad. Constantin Ionescu-Tîrgoviște este de acord cu „uvertura“ pe care o propunem la împlinirea vârstei de 80 de ani, din 11 Brumar 2017? Apelăm la un registru clasic de întrebări.

G.B.: De unde porniți? Care este obârșia formativă și începuturile creșterii cunoscătoare?

C.I.-T.: Din cele două izvoare. Cel de pe linia paternă vine de la comuna Văcărești (Bunget), la 7 km distanță de Tîrgoviște, unde bunicul tatălui meu avea o mică moșie. Costică (unul dintre frații bunicului tatei, era dascăl la biserică din satul care acum se cheamă Brătești și care se întinde de la drumul național București-Răcari-Tîrgoviște până la lacul imens de la Ilfoveni, lung de mai mulți kilometri, acum privatizat, după specificul „belinelor“ teleormănene ale timpului: nu se știe cui și de ce și cum. Acolo, am moștenit un teren, care are o ieșire într-un drum din sat și cealaltă extremă se termină chiar în lac, așa încât, atunci când nivelul apei crește, aceasta pătrunde 3-4 m în fundul curții noastre. Unul dintre frații mei a refăcut vechea casă,

unde, în câteva veri din anii de mult trecuți, mi-am petrecut și eu câteva zile. Mama s-a născut sub numele de Ilinca Savu, în comuna Vulcana-Băi, sau Vulcana de Sus, într-un peisaj mirific de deal. La câțiva km mai spre Nord-Est, se află Mănăstirea Bunea, clădită pe vârful unui deal, pe o proprietate care din zăpăsurile vremii aparținuse lui Vlad Țepeș, fiind donată unuia dintre căpitanii săi. Despre această zonă „sfântă” a părinților mei nu este locul potrivit să vorbesc acum. Oricum, „obârșia” atomilor din care sunt format provine din acea mirifică zonă de deal mioritic. Acolo, s-a construit acel campus religios în care, alături de o biserică ortodoxă, pot fi văzute o sinagogă și o moschee. De pe acest deal se întinde o vale numită „Aer bun“. Și poate, pe aceste plaiuri, se vor regăsi cândva, împăcate, aceste trei mari religii ale lumii.

Adresa de corespondență:
CMI Dr. Grigore Bușoi, Str. Apusului nr. 63, București
E-mail: grigore.busoi@yahoo.com

G.B.: Vorbiți-ne despre denumirea Tîrgoviște din numele dvs. Ea aparține etimologic limbii latine sau celei slavone? De care personalități ale istoriei noastre aparținând zonei Tîrgoviște vă simțiți apropiat?

C.I.-T.: Patronimul Tîrgoviște atașat numelui meu mi-a fost adăugat de primul meu maestru (Dr. Ion Bratu, 1910-1965), pe care l-am întâlnit în penultimul stagiul de internat pe care l-am efectuat la Centrul Metodologic de Reumatologie din strada Caragiale 7, nu departe de Centrul de Diabet, aflat pe aceeași stradă, la numărul 12. Scrisesem o lucrare la care au contribuit doi medici cu același nume – Ionescu Constantin – așa încât Dr. Bratu a decis: dumneata (adică eu) să adaugi la numele pe care îl ai și Tîrgoviște, că să nu se facă o confuzie între voi. Și așa a rămas. Necazul este că, odată cu ultima schimbare ortografică, Tîrgoviște a devenit Târgoviște, deși pe certificatul meu de naștere (dar și în buletinul de identitate, varianta Tîrgoviște a rămas neschimbată). Mă amuză uneori când, în discuțiile de la diferitele conferințe la care am participat, aud formularea: „După cum spunea Profesorul Tîrgoviște...” etc. Este evident că, auzind cuvântul Tîrgoviște, orașul care s-a extins dincolo de „zidurile vechi ale străvechii cetăți”, gândul mă poartă nu numai la vechea capitală a Țării Românești, ci și către statutul de „Leagăn al culturii românești”. Este vestită moștenirea lăsată de Ienăchiță Văcărescu (1740-1794) ca un testament: „Urmașilor mei Văcărești/ Las vouă moștenire/ Creșterea limbii românești/ Și a patriei cinstire”. Acolo au apărut primii poeți moderni: Vasile Cârlova, Grigore Alexandrescu și Ion Eliade Rădulescu (primul Președinte al Academiei Române). Când am primit titlul de „Cetățean de Onoare” al orașului, am pus două condiții: prima, repunerea statuii lui I.E. Rădulescu în locul de unde a fost demolată în 1953 (am asistat la această tipică dar dramatică mârșăvie românească), și a doua, reamenajarea „Parcului și Conacului-Biblioteca Văcăreștilor”, lăsat moștenire Academiei Române și aflat la câțiva km de orașul Tîrgoviște. Promisiunea primarului de la acea vreme a fost fermă, dar de 10 ani nu s-a învrednicit nici unul dintre politicienii târgovișteni, indiferent de culoarea lor politică, să îndeplinească aceste două condiții. N-ar trebui să mă mire, întrucât politicienii știu să promită, dar nu știu să se țină de cuvânt. Oricum, Turnul Chindiei și ruinele vechiului Palat Domnesc, Biserica Domnească din incinta acestuia, zidul cetății, Mănăstirea Dealu (unde se adăpostește capul lui Mihai Viteazu) sau mănăsti-

rea Viforița din apropierea orașului, Biserica Stelea, Casa Memorială a marelui pictor Gheorghe Pătrașcu și cele 3 muzee (de Artă, al Scriitorilor târgovișteni și al Tipografiei) – toate așteaptă ziua în care corupții noștri politicieni, care au interpretat libertatea ca un îndemn de liber la furat, să se trezească la realitate și să să-și dea seama că alta ar fi menirea lor. Să mă ierte cei câțiva politicieni care au gândit și gândesc din când în când și la istoria și cultura românească.

G.B.: Cum a decurs aventura pro-educativă în cultura generală a elevului C. I.-T. din timpul liceului?

C.I.-T.: La Liceul Ienăchiță Văcărescu am avut norocul unor profesori remarcabili, unii dintre ei transferați de la faimosul Liceu Militar Mănăstirea Dealu, desființat de clica politică adusă odată cu ciuma roșie. Intrat în vârtejul unui „Cenaclu literar”, vizitând zilnic „Librăria din Centru”, visam că voi deveni un mare poet, deși, la vârsta de 9 ani, când preotul Tudor Popescu, care venea ades în vizită la tatăl meu, m-a întrebat într-o zi: „Ce vrei să te faci atunci când vei fi mare?”, i-am răspuns (fără să știu bine de ce): „Doctor!”, așa încât, atunci când revenea din nou pe la noi, mă întreba: „Ce mai faci, doctore?”. Nu știa că prin această întrebare mă obligă indirect să întăresc promisiunea făcută, deși pasiunea pentru literatură, filozofie și artă în general nu m-a părăsit, de atunci și până azi, niciodată.

G.B.: Ați avut modele (magiștri) în timpul formării profesionale, precum și în alte situații de răspântie?

C.I.-T.: Cred că traiectoria noastră terestră este decisă în acord cu voința noastră (liberul arbitru al omului). Ca extern din anul III, apoi ca intern, timp de 4 ani, am prins către sfârșitul vieții lor pe Bazil Teodorescu (format la Paris, la școala marelui cardiolog Vaquez) care lucra atunci la Spitalul Colțea. Apoi, pe N.Gh. Lupu, la Institutul de Medicină Internă, unde l-am văzut prima dată în 1967, cred, împreună cu Prof. George Emil Palade, aflat atunci la prima lui vizită la București după părăsirea țării în 1948, și care va contribui decisiv la crearea Institutului de Biologie și Patologie Celulară „N. Simionescu”, o mare realizare în acea perioadă austeră. Apoi pe St. Milcu (care ar fi dorit să mă oprească în calitate de cercetător la Institutul C.I. Parhon, dar se pare că „n-a fost să fie”), pe profesorii Grigore Benetato, Emil Repciuc, Ion Mesrobeanu, Dimitrie Mezincescu, Matei Balș, Marin Voiculescu, Radu

Păun, Ion Juvara, iar după 1990, pe Ion Pavel, cel care mi-a predat ștafeta luptei pentru recunoașterea priorității lui Paulescu în descoperirea insulinei. De la fiecare am luat câte ceva și sper ca, în viitor, să fac un remember mai consistent, care să cuprindă și partea mai întunecată a unor personalități medicale mari, dar malefizate din cauza sistemului politic pe care îl slujeau cu sârg.

G.B.: Prezența-ne evoluția dvs. în crescendo, pe care puteți să o susțineți cu titlurile obținute și cu lucrările publicate.

C.I.-T.: Fără a avea în spate nici o susținere, am câștigat pe primul loc toate „examele” pe care le-am susținut și unul singur dintre cele 7 „concursuri” succesive care însemnau intrarea în învățământ. De regulă, examenele nu-ți asigurau un post, iar profesorul aprecia ceea ce știai, spre deosebire de concursuri, care se dădeau pentru un anume post, fie pe învățământ (acolo unde eu doream să ajung), fie în sistemul de stat al spitalelor bucureștene. Cel mai dramatic a fost un concurs pentru un post de asistent la Sp. Brâncovenesc, unde dădusem examenul pentru intrarea în secundariat. Am fost ultimul candidat și am primit nota 20 cu distincție. Adevărul este că eram, cum se spune, „tobă de carte”. Toate după-amiezele le petreceam la Centrul de documentare medicală, de pe str. Polonă (acum Ambasada Japoniei). Pentru a scurta povestea, după terminarea examinării, Prof. Vasile Gligore de la Cluj, membru al comisiei și cel mai reprezentativ diabetolog de la Cluj, m-a întrebat: „Măi, băiete, vrei să vii la mine la Cluj? Că te voi face asistent în 2 ani de zile”. Cum lumea mea se înscria între Târgoviște și București, i-am mulțumit, neștiind cât de mult putea conta o asemenea propunere. Tot atunci, după discuția avută cu Prof. Gligore, Prof. Gh. Galea m-a invitat într-o cameră alăturată și mi-a zis: „Uite, eu scot în noiembrie (ne aflăm în septembrie) un post de asistent la mine la catedră. Vrei să te înscrii pe el?”. Pierdusem un concurs la Endocrinologie, post ocupat de altă colegă, al cărei unchi era ministru adjunct la Ministerul Sănătății.

Am aflat ulterior că postul fusese negociat de Directorul Institutului Parhon, contra achiziționării stației de izotopi (concursul a fost organizat în perioada în care Prof. Milcu, al cărui extern fusese și care voia să mă aducă la Parhon, era plecat din țară). Am pierdut ultimele 33 sutimi, câștigate în schimb de colega mea, în timp ce directorul exprima în mod teatral marele regret că n-a putut scoate 2 posturi la concurs! Am răspuns bucuros la propu-

nerea Prof. Galea. După anunțarea concursurilor (5 posturi pentru 5 clinici diferite din București), am depus actele de înscriere la Rectorat pentru postul de asistent stagiar la Spitalul Brâncovenesc. Unul dintre colegii mei, „bine informat”, m-a atenționat: „Nu te înscrie acolo, că postul este scos pentru altcineva”. Am aflat ulterior că postul era pentru soția președintelui Sindicatului Sanitat din România, care era asistent la clinica Prof. Th. Burghel, rectorul IMF de atunci. La examenul care s-a dat la Sp. Colentina, unde făcusem un stagiu de internat, președintele comisiei a fost Prof. I. Bruckner. Ceilalți doi erau Prof. Galea (care mă invitase) și Conf. Mișu Stănescu, de la Spitalul Cantacuzino, unde făcusem și acolo un stagiu de internat și care mă încurajase spunând că nu am cum să nu câștig un asemenea post. La proba scrisă aveam un avans de 2 puncte față de ceilalți candidați. Subiectele extrase pentru proba orală erau pe gustul meu.

A fost, poate, cel mai bine susținut concurs sau examen din câte am avut parte. M-au surprins numai privirile trist-întunecate pe care le aveau membrii comisiei de examinare, fără însă să bănuiesc deznodământul acestui concurs. Imediat după examinare, când s-au anunțat rezultatele pentru postul la care candidasem, mi s-a dat nota 7,66, pentru că fericita candidată, care avea la scris cu 2 puncte mai puțin, să primească nota 10! A fost singura situație din viața mea în care am simțit ceea ce simt, probabil, cei care sunt loviți cu „leuca” în cap. Am rămas buimac pe sală, așteptând să iasă Prof. Galea. A ieșit și, fiind toamnă târzie, și-a ridicat gulerul paltonului ca un fel de pavăză, a trecut pe lângă mine cu privirea îndreptată către ușă și dus a fost. A plecat apoi și Conu Mișu Stănescu, cum i se mai spunea, evident, jenat de situație. În final, a ieșit și prof. Bruckner. După ce a coborât 2 trepte către ieșire, s-a întors către mine și mi-a spus că trebuie să înțeleg „anumite lucruri”, dar că, acum, fiind deja secundar, voi candida la următorul concurs și nu vor mai fi probleme. Nu prea înțelegeam ce probleme nu vor mai fi, dar am înțeles că atunci nu mai era nimic de făcut. Secretara Mariuca, pe care o cunoșteam bine și care ținea mult la Prof. Bruckner, a venit și mi-a spus să nu fiu supărat pe profesor. „Uite, de la telefonul ăsta l-a sunat pe Prof. Burghel spunându-i că nu-l poate pica pe candidatul care a răspuns cel mai bine dintre toți cei 16 candidați înscriși pe cele 5 posturi din diferitele clinici. „Suplimentează-mi un post!”, a mai spus el. Prof. Burghel a refuzat spunând că a mai suplimentat un post la o altă catedră, dar la anul (care a fost „la mulți ani”), voi intra cu siguranță.

Câteva luni mai târziu, s-a anunțat reluarea „doctoratelor“, întrerupte după război. M-am înscris la Prof. Aurel Moga, de curând sosit de la Cluj la București, pe postul de ministru al Sănătății. Povestea este lungă. Spun numai deznodământul. Am fost admis în dauna unor medici primari faimoși, care încercau să prindă această nouă oportunitate. Și acum consider că a fost o nedreptate pentru mulți dintre ei și m-am simțit jenat de situație, întrucât nu o anticipasem. Următoarele concursuri au fost reluate după 4 ani, întrucât Partidul (bată-l vina!) a considerat că în București sunt prea mulți medici, iar la țară sau în orașele mai mici sunt mai puțini. Despre această perioadă și despre anii ce au urmat, păstrez undeva la mansardă un teanc cu vreo 30 de jurnale scrise de-a lungul anilor, cu toate reușitele și necazurile de care am avut parte și pe care le privesc acum cu un soi de nostalgie ciudată, a cărei înțelegere ar putea fi de folos tinerilor de azi. Ele, caietele, așteaptă liniștite acolo, în pod, unde se simt încă bine.

G.B.: Cartea dvs., *Insulina. Descoperirea medicală a secolului aparține românului N.C. Paulescu*, Ed. Geneze, 1996, mi-a reținut cu deosebire atenția. Aici am găsit afirmația că „N.C. Paulescu este pentru medicina românească ceea ce Mihai Eminescu este pentru literatura română“. Pentru cititorii noștri, vă rugăm să faceți scurte referiri asupra lucrării, care te răscolește prin tragismul situației căzute pe capul marelui nostru înaintaș.

C.I.-T.: La această întrebare nu voi răspunde acum, întrucât subiectul este durereros și cu siguranță îl voi relua curând, întrucât se apropie centenarul acestei mari descoperiri. Sper să reușesc mai mult decât a dorit să reușească dar n-a putut Prof. Ion Pavel, cel care a exprimat tragismul situației în următorul paragraf: „Am dedicat recunoașterii priorității lui N.C. Paulescu în descoperirea insulinei toate eforturile mele din ultimele două decenii. Făcând acum bilanțul circumstanțelor, care de 65 de ani încoace (scrisa aceste cuvinte acum 25 de ani) continuă să-l ignore pe marele savant, constat că această nedreptate este, de fapt, rezultatul unui grav deficit de etică științifică“. Dureros de trist. Trăim inacceptabilul pe care suntem obligați să-l acceptăm, nu înainte de a încerca să facem imposibilul posibil.

G.B.: Ce putem face în prezent, în plan medical, pentru a continua preocuparea fiziopatologică a ilustruului dascăl, inclusiv de a omagia memoria sa?

C.I.-T.: Seriozitate, muncă și luptă. Oștirea însă este împrăștiată în țară și în lume, iar cornul lui Ștefan cel Mare nu se mai aude în vacarmul (ne)civilizației moderne, care se străduie să demoleze toate valorile morale și creștine, promovând legi care sprijină patologicul minoritar de tot soiul, față de care parcă ne este jenă (sau poate frică) să reacționăm. Ca indivizi, putem încerca multe variante, care, în prezent, au șanse mici de reușită, întrucât Țara trece printr-o perioadă mai grea decât cea trăită în comunism, când speram că va veni odată libertatea. Aceasta a venit. Prea repede pentru oamenii cumiți; la timp pentru șacalii bine antrenați în prăduirea Țării și devalizarea valorilor ei materiale și spirituale. Noi, ca breaslă, ne-am pierdut vlaga, iar cei mai răi dintre noi ne-au pătat onoarea. Gândesc de mult la crearea unei „mafii a binelui“, întrucât cea a răului se face de la sine. Cum ar putea fi făcută ea, nu știu încă.

G.B.: Am aflat că prof. dr. Iancu Gonțea, autoritate medicală în problema alimentației, a fost colaborator al lui N.C. Paulescu. Care au fost relațiile dvs. cu Prof. Gonțea?

C.I.-T.: Prof. Iancu Gonțea a fost ultimul mare om al științei alimentației, al fiziologiei și fiziopatologiei ei. Am undeva dosarul său, dar în el n-am găsit răspuns la întrebarea dvs. Poate să apelăm la nonagenarii pe care îi mai avem în viață.

G.B.: În continuare, am vrea să punctați elemente de interferență medicală cu alți profesori și cercetători ce au preocupări în domeniul bolilor de nutriție și în acupunctură. Un loc privilegiat l-ar putea ocupa în acest sens întâlnirea cu prof. dr. Iulian Mincu.

C.I.-T.: Într-un moment dramatic al vieții, am promis că voi scrie o carte pe care să o intitulez „Blestemul insulinei“. Întreaga documentație o am la mansardă, într-o geantă mare. Nu știu cât timp va mai avea răbdare conținutul din acea geantă.

G.B.: În peisajul trăirii profesionale la vârf ca autoritate științifică și culturală în diferite domenii de activitate, un loc central îl ocupă profesorul universitar. Gândindu-mă la această importantă funcție, am scris eseul *Profesor universitar desăvârșit, un „4C“: cunoscător, co-*

municator, cercetător, catalizator. Printr-o introspecție, de la nivelul înaltei poziții pe care dumneavoastră o ocupați în viața universitară românească, cum apreciați valențele atribuite profesorului universitar?

C.I.-T.: Întrucât timpul mă presează din toate părțile, voi menționa mesajul pe care l-am pregătit pentru generația ce ne va lua locul, parafrazându-l pe Ienăchiță Vacarescu: „Urmașilor mei diabetologi/ Las vouă moștenire/ Creșterea științei românești/ Și-a patriei cinstire”.

G.B.: Aș dori să supun atenției dvs. problema controversată a priorităților. În Revista Medicală Română nr 4/2005, în cadrul Sindromului Dismetabopres (o terminologie pe care o credeam mai potrivită față de cea clasică a sindromului metabolic) am semnalat ca aparținând sindromului, pentru prima dată în literatura românească, asocieri noi: steatoza hepatică, eucunoidismul, poliglobulia. În cadrul obezității, am descris abdomenul în minge de rugby, care induce o evoluție rapidă spre complicații cardiovasculare.

Am considerat că în amorsarea sindromului dismetabopres un rol primordial l-ar avea un centru de reglare energetic-metabólico-vascular-cerebral. Cum apreciați afirmațiile noastre?

C.I.-T.: Literatura modernă este plină de noi formulări, care se doresc a fi cât mai sugestive. „Diabetitate“, de exemplu, vrea să sugereze epidemia de diabet și obezitate. Se spune că întotdeauna este loc pentru mai bine, inclusiv pentru noi termeni. Numai cei inspirați vor trece proba timpului.

G.B.: Cunoscând îndeaproape preocupările dvs. privind stăpânirea patologiei metabolice și, prin extensie, a bolilor cronice, cum vedeți contribuția specialității de medicină generală/medicina familiei în această direcție?

C.I.-T.: Dacă aș alege acum o specialitate, asta ar fi cea a medicinei de familie. Termenul însă obligă medicul să cunoască statusul fiecărei familii, din toate punctele de vedere. În 1941, când Prof. I. Pavel, mare internist, înființa „Centrul antidiabetic“, a cerut prietenului său, sociologul Dimitrie Gusti, să-i recomande 6 asistente sociale, care să fie angajate pentru fiecare dintre cele 6 sectoare ale Bucureștiului, a căror atribuție urma să fie vizitarea la domiciliu a fiecărui pacient diabetic nou descoperit, pentru a cunoaște contextul socio-economic și cultural al acestora. Mai poate fi acum îndeplinit un asemenea deziderat? Evident că nu.

G.B.: Ca medic terapeut, de-a lungul carierei dvs. profesionale, ați cunoscut multe personalități ale vieții românești (oameni de știință, de cultură, politicieni). Cu care dintre aceștia ați stabilit relații apropiate?

C.I.-T.: Am cunoscut multe personalități. Întâmplarea a fost să-l cunosc bine pe Adrian Păunescu. O personalitate ieșită din toate tiparele, pe care am înțeles-o și când s-a aflat pe vârful muntelui, dar și când a coborât în adâncul prăpastiei. Ce m-a surprins în această cunoaștere și m-a șocat în același timp a fost atitudinea celor care s-au aflat în jurul lui în perioada anterioară și care a fost reacția acestora după 1989. Sper că multe dintre paginile „Jurnalului“ meu, stivuit undeva în podul casei, ar putea fi subiectul unei analize socio-filozofice care ar răspunde mai bine la întrebarea dvs.

G.B.: O situație pe care aș dori să vă o supun atenției – din postura mea de fost secretar general și apoi de președinte al Societății Naționale de Medicină Generală din România – ar fi următoarea. Am colaborat cu foștii conducători ai Asociației Medicale Profesionale Române, cunoscută înainte sub denumirea de USSM, cu Acad. Prof. Dr. Marin Voiculescu, apoi cu Dr. Zorel Filipescu, primul președinte al AMR, și știu cât de greu era să se aducă sub aceeași umbrelă societățile științifice ale specialităților din România. Cum vedeți dvs. această problemă, în calitatea pe care o aveți de președinte al AMR, în perspectiva magnificei provocări de anul viitor, sărbătorirea Centenarului Marii Uniri din 1 Decembrie 1918? Ce planuri de viitor aveți?

C.I.-T.: Politica AMR din 2007, de când am preluat-o eu, a fost aceea de a ne detașa de firmele farmaceutice, pentru a fi liberi în opiniile noastre terapeutice. Fără o sursă financiară însă, viața unei societăți medicale este grea. Societățile mai bogate posedă un egoism financiar, pe care îmi este greu să-l înțeleg. Doresc să readucem împreună toate societățile, fără a le știrbi independența financiară și statutară. Reacțiile sunt anemice și mai curând negative. Mai ușor de organizat sunt filiale ale AMR în țările europene unde există comunități importante de medici. Și aici avem nevoie de ajutorul Societăților de profil. Sper ca acest proiect să fie cel puțin finalizat ca obiectiv al Centenarului Marii Uniri: „Români din toate țările, uniți-vă!”. Deja am obținut un important succes: organizarea în Republica Moldova a primei filiale AMR din afara actualelor granițe ale României.

G.B.: Ce alte subiecte doriți să aduceți în discuție?

C. I.-T.: Subiectele se vor regăsi toate când voi începe să transpun miile de pagini din caietele menționate mai înainte, care văd că stau liniștite acolo și nu cer de mâncare.

G.B.: Mulțumindu-vă pentru răspunsuri, la final, îmi vine în minte o întrebare: ce este timpul? Englezii consideră că *Time is money*, germanii spun că *Die Zeit ist Freiheit* („Timpul este libertate“). Să ne întrebăm atunci retoric: ce reprezintă timpul pentru noi, românii?...